

Twée-en-twintigste Hoofdstuk.

In 't kamp van Ede. De Gentsche Padvindders.

De Nederlandsche regeering nam de verzorging der Belgische uitgewekenen zeer ter harte en liet voor hen verscheidene vluchtoorden bouwen.

Enkele dagen na hun aankomst van Aardenburg, vertrokken Emiel Moerman, zijn vrouw en de kinderen met tante Louise en 't gezin van zijn broer naar Ede.

De trein bracht hen tot bij het dorpje, dat daar zoo schilderachtig tusschen bosschen en heiden ligt.

Maar 't vluchtoord is een uurtje van de gemeente.

Aan 't station stond een wagen, voor de vrouwen en kinderen en de bagage. Uit denzelfden trein stapten wel veertig Belgen, die in 't kamp opgenomen zouden worden.

't Duurde een heel tijdje eer de verschillende pakken en zakken geschikt waren en alle vrouwen en kinderen een plaatsje gevonden hadden. Toch ging alles zeer ordelijk. Flinke jongens repten hier de handen. Ze waren in 't bruin gekleed en droegen een slappen hoed met breeden boord.

„Padvindders,” zei oom Emiel tot Jan.

„Wat zijn dat?” vroeg de knaap.

„Jongens, die in hun vacantie's buiten in een kamp wonen en zich harden tegen vermoeienis en guur weer. Ze doen groote marschen. Ze bewijzen hulp waar ze kunnen. In den oorlog hebben ze ook diensten bewezen.”

„Zijn dit dan Belgen, oom?”

„Ik hoor het toch aan hun taal. Van waar komt ge?” vroeg hij aan een scout.

„Van Gent . . .”

„Dat meende ik al.”

„En woont ge ook in 't kamp?”

„Ja.”

Deze padvinder stapte naast den wagen en sprak van de lotgevallen van zijn groep. In 't begin van den oorlog waren ze te Gent in dienst geweest. Ze hadden schoon goed afgehaald voor de soldaten en dat naar 't leger gestuurd. Ze waren van huis tot huis getrokken met een kar, om kranten, tijdschriften en boeken te verzamelen voor de gewonden, die te Gent in de ambulance lagen. Ze hadden boodschappen gedaan voor de officieren, brieven naar Antwerpen en Aalst of elders bij 't leger gebracht.

Maar hun zwaarste taak begon, toen uit 't Oosten en 't midden van België duizenden vluchtelingen naar Gent kwamen. Een groot aantal van die ongelukkigen werd ondergebracht in 't reusachtig gebouw, dat tot feestzaal geëdiend had bij de laatste wereldtentoonstelling.

En de Gentsche padvindders moesten daar de orde handhaven en zorgen, dat ieder behoorlijk zijn beurt kreeg om aan de lange tafel te eten, dat er geen ruzie kwam in die groote kolonie; ze moesten de zwakkeren helpen, de zieken wegvoeren en honderden diensten bewijzen. En ze deden het zoo flink, dat de burgemeester van Gent de jongens in een brief geluk wenschte met hun flink gedrag.

Maar ook te Ostende kwamen duizenden vluchtelingen,

die naar Engeland wilden vertrekken. Aan de booten was het een dringen en duwen en stooten en er moest daar meer hulpe komen voor de handhaving der orde, want anders zouden er ongelukken gebeuren. En die hulpe vroeg men aan de Gentsche padvindders. Een groepje vertrok naar Ostende. Reeds om vijf uur 's morgens waren de onvermoeibare knapen aan 't havenstation, want, al vertrok de boot pas om tien uur, zes uur van te voren kwamen reeds veel passagiers, om toch zeker een plaatsje op 't vaartuig te veroveren.

En de padvindders zorgden, dat die menigte behoorlijk in rijen gerangschikt werd, dat allen zonder geweld naar binnen en later aan boord kwamen; ze droegen de pakken en koffers der vrouwen, ze hielpen de kinderkens, en enkelen voeren zelfs mee naar Engeland, en stonden aan boord de zieken bij en bewezen bij aankomst weer dezelfde goede diensten.

Gansch België werd bezet, maar de padvindders verlieten hun land pas met de laatste boot.

In Engeland wilden ze nu weer in vluchteling-oorden werkzaam zijn. Maar allen werden ziek... Ze hadden te veel van hun krachten geëischt. Sommigen waren in vier weken niet uit de kleeren geweest!

Door Mej. Rotchild werden de jongens uitmuntend verzorgd.

Toen ze beter waren, kwamen ze naar 't vluchtoord te Ede. En de bewoners van 't kamp gehoorzaamden gaarne aan de ferme knapen, die van alle markten thuis schenen en 't zwaarste werk durfden aanpakken.

Oom Emiel had er ook respect voor. En Jan dan! Die zou ook wel zoo'n pakje gewild hebben.

De troep trok van 't station naar 't dorp en sloeg dan rechts een hellenden weg op.

„In de Lente en Zomer moet het hier prachtig zijn,” zei oom. „Heiden en bosschen, dalen en heuvels, villa's en kas-teeltjes...”

En plots zag hij in den geest de dalen en heuvels van 't eigen land, ginds rond Roozebeke, waar 't ook zoo mooi was, doch nu de oorlog woedde....

En Jan dacht aan de plannetjes op dien Julidag gemaakt. Hij zou met zijn vriendjes naar Yperen, Kortrijk en Brugge gaan en nu wandelde hij naast oom, hier in Holland, om in een kamp te wonen...

Marietje en de kinderen van tante Emma vonden het wel plezierig op den wagen. Wat begrepen zij van al dit leed?

En toch al die mannen en vrouwen hadden hun eigen treurige geschiedenis; de meesten bezaten geen huis meer, 't was neergeschoten of afgebrand.

En menigeen dacht aan den zoon of den man bij 't leger. Sommigen treurden over een gevallen geliefde.

O, over dien mooien straatweg van Ede zijn al wat bezwaarde en rouwende menschen gegaan...

Eindelijk zag men een houten stad. 't Was 't vluchtoord.

„Al barakken,” zei oom. „'t Ziet er daar goed uit.”

„'t Zijn gelijk houten huizen.”

„Ja.”

„Moeten we daarin wonen?” vroeg Jan.

„Dat zal wel.”

„Ieder een eigen huisje?”

„Nee.... 't zijn groote gebouwen, zooals je ziet. Nu, we zullen het gauw weten.”

De wagen hield voor de poort stil. De padvindders hielpen vrouwen en kinderen naar beneden, losten de bagage, en alle vluchtelingen werden vereenigd in een houten loods, waarboven in groote letters „Welkom” stond.

De namen werden hier in een boek geschreven en ieder

werd een plaats aangewezen in een barak, waarheen de padvindders de nieuwe gasten leidden.

Onze vrienden kwamen in de loods „Elisabeth”. ’t Was een groote zaal met vier rijen afgeschoten hokjes, juist als kamertjes. Elk kamertje had een aantal matrassen, die op den vloer lagen. Dekens waren er in voldoende aantal. Ieder hokje had ook een raam, waardoor dus licht en ook lucht binnenkwam.

Emiel Moerman kreeg met vrouw en kinderen zoo’n kamertje en in ’t volgende konden de anderen logeeren.

Er was plaats genoeg om te slapen, en over dag te zitten en om de kleeven te bergen. Men kon deze verblijfplaats voor alle nieuwsgierigen door een gordijn sluiten.

De zaal werd centraal verwarmd.

„Nu, dat zal hier best gaan,” zei oom tevreden.

’t Is goed ingericht,” antwoordde tante Emma. „Ja, we mogen dankbaar zijn . . .”

En toch moest ze even op een stoel gaan zitten en aan haar tranen den vrijen loop geven. Ze dacht aan ’t vroolijk hoefje bij West-Roozebeke, aan haar eigen meubeltjes, aan de beide koeien . . . aan alles wat ze zoo minde en ze nu verloren had . . .

Toen alles wat geschikt was, wandelden onze vrienden eens rond in de eigenaardige, houten stad.

Er stonden talrijke barakken, waarin Belgen woonden. Ze zagen de houten kerk, waarin een Belgische pastoor mis las, de houten school, waar Jan onderwijs krijgen zou van Belgische meesters, een houten leeszaal met kranten, tijdschriften en boeken, een vergaderlokaal, waar juist Belgische muzikanten een concert gaven; ze kwamen voorbij het waschhuis, ’t kleedermagazijn, de provisieloodsen en eindelijk in de eetzaal.

Zieken konden in hun kamertje eten, maar de andere

vluchtelingen moesten zich voor de maaltijden hier vereenigen. Het voedsel was uitstekend.

’t Kamp bezit ook een kliniek, een soort van gasthuis. Dokters bezoeken dagelijks de zalen en, ontdekken ze kranken, wier ziekte besmettelijk is, dan moeten deze naar de kliniek.

Tusschen de houten gebouwen lagen straten, die electrisch verlicht werden. In de lente zou men er bloem- en grasperken aanleggen.

„Ja, ja, dat is hier best uit te houden,” zei oom Emiel, die alles met verwondering bekeken had. „Er wordt hier veel voor ons gedaan. Holland zorgt voor de Belgen. En laten we nu onzen moed niet verliezen! Er komen weer betere tijden.”

Nog plezieriger werd het hier voor Jan, toen ook zijn vriendje Frans Dewale met zijn moeder te Ede kwam wonen. Van Michiel Donkers hoorde hij maar niets . . .

De knapen spraken dikwijls over hun kameraad, die zeker in Frankrijk verbleef. Maar daar werd ook goed voor de uitgeweken Belgen gezorgd.

EEN VLAAMSCH GEZIN IN OORLOGSTIJD

DOOR A. HANS

ALKMAAR. GEBR. KLUITMAN